

DONESENE IZMJENE I DOPUNE PODZAKONSKIH AKATA

20. rujna 2019. – Upravno vijeće Hrvatske energetske regulatorne agencije (HERA) na 20. sjednici održanoj 16. rujna 2019. donijelo je:

- Izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava,
- Izmjene i dopune Općih uvjeta opskrbe plinom,
- Odluku o davanju suglasnosti na Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava.

Prije donošenja Izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava (dalje: Mrežna pravila) i Izmjena i dopuna Općih uvjeta (dalje: Opći uvjeti) HERA je u razdoblju od 26. srpnja do 31. kolovoza 2019. godine provela [javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Prijedlogu Izmjena i dopuna Mrežnih pravila](#) i [javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Prijedlogu Općih uvjeta](#), dok je koordinirano u istom razdoblju energetske subjekt PLINACRO d.o.o. proveo javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Prijedlogu Izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava (<https://www.plinacro.hr/default.aspx?id=1089>).

Dana 18. rujna 2019. objavljene su Izmjene i dopune Općih uvjeta („[Narodne novine](#)“ broj 88/19), kao i Izmjene i dopune Mrežnih pravila („[Narodne novine](#)“ broj 88/19).

Izmjene i dopune Mrežnih pravila transportnog sustava objavljene su 20. rujna 2019. („[Narodne novine](#)“ broj 89/19).

Izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava odnose se na sljedeća bitna unapređenja:

- Model predviđanja preuzimanja plina i novi model raspodjele energije plina kojeg uvodi operator transportnog sustava

Usklađenje s Mrežnim pravilima transportnog sustava radi provedbe novog modela raspodjele energije plina preuzete u distribucijski sustav čija primjena u dijelu razmjene informacija među sudionicima započinje od 1. listopada 2019., a puna primjena od 1. travnja 2020., zbog čega je uvedena obveza operatoru distribucijskog sustava do 1. kolovoza svake godine dostaviti operatoru tržišta plina podatak o stopi gubitaka plina za prethodno razdoblje obračuna gubitaka za svaku hidrauličku cjelinu distribucijskog sustava.

Zbog primjene novog modela raspodjele i razmjene informacija dopunjeni su članci 70. do 72. te su dodani novi članci 72.a i 72.b kojima je propisana obveza operatoru distribucijskog sustava i organizatoru zatvorenog distribucijskog sustava svakodnevne dostave podataka operatoru tržišta plina o isporučenoj količini plina ili omogućavanje pristupa podacima o isporučenoj količini plina za prethodni plinski dan i za dostavu po isteku mjeseca za svaki plinski dan prethodnog mjeseca.

Novim člankom 72c. operatoru tržišta plina je propisana obveza do četvrtog radnog dana u tekućem mjesecu omogućiti operatoru distribucijskog sustava i organizatoru zatvorenog distribucijskog sustava pristup podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina za svakog pojedinog opskrbljivača plinom u pojedinoj bilančnoj skupini po svakom izlazu iz transportnog sustava koji je ujedno i ulaz u distribucijski sustav tog operatora distribucijskog sustava i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava, za svaki pojedini plinski dan prethodnog mjeseca.

- Utvrđivanje kvalitete plina

Usklađena je objava podataka s novim rokovima objave podataka u skladu s Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila transportnog sustava o utvrđenoj kvaliteti plina koju provodi operator transportnog sustava.

➤ Izmjene vezane uz Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji

Zamjenjuje se izraz „energetski uvjeti“ izrazom „uvjeti priključenja“, uvodi se definicija „posebni uvjeti“, dopunjena je odredba koja se odnosi na uvjete priključenja te se propisuje način podnošenja zahtjeva za posebne uvjete odnosno uvjete priključenja.

➤ Ugovor o distribuciji

Detaljnije i jasnije je propisan članak 54. Mrežnih pravila vezan uz ugovor o distribuciji plina kako bi se naglasila važnost sklapanja istog prilikom promjene opskrbljivača, odnosno prilikom sklapanja ugovora o opskrbi plinom. Uvodi se naknada opskrbljivaču plinom koji počne opskrbu plinom krajnjeg kupca bez potpisanog ugovora o distribuciji.

➤ Očitavanje plinomjera i/ili druge mjerne opreme i dostava podataka korisniku sustava

Izmijenjene su odredbe članka 68. stavka 5., na način da je operatoru distribucijskog sustava omogućeno tromjesečno ili šestomjesečno očitavanje i za obračunska mjerna mjesta krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji ne koriste opskrbu u obvezi javne usluge. U istom članku stavicima 7. do 9. dodaje se obveza dostavljanja očitavanja krajnjim kupcima tarifnog modela TM6 do TM12 na njihov zahtjev.

➤ Prijelazne i završne odredbe

Propisano je stupanje na snagu pojedinih odredbi Mrežnih pravila, i to:

- od 1. listopada 2019. dostava podataka o potrošnji plina na obračunskim mjernim mjestima s dnevnim mjerenjima koje je operator distribucijskog sustava dužan dostavljati operatoru tržišta plina,

- od 1. travnja 2020. raspodjela energije plina preuzete na ulazu u distribucijski sustav i zatvoreni distribucijski sustav prema novom modelu, koju će provoditi operator tržišta plina na način propisan Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila transportnog sustava i Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila, kada prestaju važiti odredbe vezane uz postojeći model raspodjele energije.

➤ Ostale izmjene i dopune

Propisano je da je, u slučaju nemogućnosti pribavljanja izvještaja o tehničkom vještačenju plinomjera od laboratorija akreditiranog u području traseološkog i mehanoskopskog vještačenja, operator distribucijskog sustava dužan pribaviti ispitno izvješće o izvanrednom ispitivanju plinomjera od ovlaštenog mjeritelja Državnog zavoda za mjeriteljstvo.

Također, izvršeni su manji nomotehnički ispravci, kao i ispravci uočenih nedostataka u dijelu teksta koji je obuhvaćen izmjenama i dopunama.

Izmjene i dopune Općih uvjeta odnose se na sljedeća bitna unaprjeđenja:

➤ Registar obračunskih mjernih mjesta

Izmjene i dopune Općih uvjeta u dijelu registra obračunskih mjernih mjesta (ROMM) donesene su s ciljem propisivanja novih podataka koji se vode u ROMM-u, potrebnih za primjenu novog modela za predviđanje preuzimanja plina i raspodjelu energije plina preuzete na izlazima iz transportnog sustava koji su ujedno ulazi u distribucijske sustave. Razrađeni su i unaprijeđeni podaci koji se vode u ROMM-u, pravo pristupa ROMM-u, te je pobliže pojašnjen način unosa i ažuriranja navedenih podataka.

Unaprjeđene su odredbe o povijesnim podacima koji se vode u ROMM-u, pri čemu je propisano da se:

- povijesni podaci o potrošnji plina vode ukupno za cijelu kalendarsku godinu i po mjesecima,

- svi povijesni podaci evidentiraju i pravovremeno ažuriraju za prethodne tri kalendarske godine,
- povijesni podaci o tarifnom modelu, opskrbljivaču plinom, voditelju bilančne skupine i statusu korištenja opskrbe u obvezi javne usluge vode od dana uspostave registra obračunskih mjernih mjesta, tj. od 1. listopada 2018., a povijesni podaci o potrošnji plina od 1. siječnja 2016. godine.

Propisano je da će datum završetka isporuke plina krajnjem kupcu, a koji se vodi u registru obračunskih mjernih mjesta, biti vidljiv samo opskrbljivaču plinom koji opskrbljuje tog krajnjeg kupca.

Obveza upisivanja datuma završetka isporuke plina krajnjem kupcu u ROMM prilikom zahtjeva za promjenu opskrbljivača i pravovremeno ažuriranje tog datuma u ROMM-u bitno je iz razloga kako bi, u slučaju da ugovor o opskrbi plinom ističe, informacija o datumu završetka isporuke plina automatski i pravovremeno iz informacijskog sustava HROTE-a bila dostavljena postojećem opskrbljivaču plinom. Ukoliko se datum trajanja ugovora ne ažurira od strane postojećeg opskrbljivača plinom, informacija o prestanku ugovora o opskrbi plinom automatski se dostavlja i operatoru distribucijskog sustava.

➤ Promjena opskrbljivača plinom

Izmjenama i dopunama Općih uvjeta dodatno je pojašnjena primjena, način preuzimanja i važenje obrasca zahtjeva za promjenu opskrbljivača. Propisano je da se navedeni obrazac preuzima iz informacijskog sustava za promjenu opskrbljivača HROTE-a, pri čemu novi opskrbljivač ima rok od 45 dana za pokretanje promjene opskrbljivača u informacijskom sustavu od dana preuzimanja obrasca. Propisana je obveza opskrbljivaču plinom da na svojoj mrežnoj stranici objavi poveznicu na mrežnu stranicu operatora tržišta plina kojom se omogućava preuzimanje obrasca zahtjeva. Novi opskrbljivač plinom, nakon prekida postupka promjene opskrbljivača radi postojanja nepodmirenih dospjelih potraživanja, može pokretati postupak promjene opskrbljivača na informacijskom sustavu operatora tržišta plina korištenjem istog obrasca, u roku od 45 dana od dana preuzimanja tog obrasca.

Izmjenama u dijelu Obrasca zahtjeva za promjenu opskrbljivača unaprijeđen je postupak promjene opskrbljivača, pri čemu se omogućava fleksibilnost preuzimanja obrasca od strane krajnjeg kupca ili novog opskrbljivača plinom, dok se operatoru tržišta plina daje mogućnost prihvaćanja isključivo obrasca prethodno preuzetog iz njegovog informacijskog sustava. Unaprijeđen je sadržaj i format Obrasca zahtjeva za promjenu opskrbljivača plinom.

U koraku K1 postupka promjene opskrbljivača plinom - Pokretanje postupka promjene opskrbljivača, propisana je novom opskrbljivaču obveza upisa datuma završetka isporuke plina prema Ugovoru o opskrbi plinom.

Dodatno je propisano i pojašnjeno postupanje u slučaju odustajanja krajnjeg kupca od promjene opskrbljivača tijekom postupka promjene, dok je u slučaju raskida novog ugovora o opskrbi plinom nakon provedenog postupka promjene propisana obveza provedbe novog postupka promjene opskrbljivača.

➤ Ostale izmjene i dopune

Omogućeno je da za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo koji imaju tržišni ugovor o opskrbi plinom obračunsko razdoblje za obračun isporučenog plina može iznositi tri ili šest mjeseci, kao što je do sada bilo propisano za krajnje kupce u obvezi javne usluge.

Dopunjen je obvezni sadržaj računa za isporučeni plin na način da je u obvezni sadržaj računa dodan naziv priključka, odnosno naziv izlaza iz transportnog sustava putem kojeg je na transportni sustav priključen operator distribucijskog sustava, odnosno krajnji kupac. Isto tako, propisano je da naziv priključka i identifikacijska oznaka obračunskog mjernog mjesta navedeni na računu moraju biti identični onima navedenim u registru obračunskih mjernih mjesta.

Informacija o nazivu priključka bitna je krajnjem kupcu radi mogućnosti provjere da li je ispravno primijenjena ogrjevna vrijednost isporučenog plina iskazana na računu za plin, dok je točan naziv identifikacijske oznake obračunskog mjernog mjesta bitan kako bi se mogla provesti promjena opskrbljivača.

Također, izvršeni su manji nomotehnički ispravci, kao i ispravci uočenih nedostataka u dijelu teksta koji je obuhvaćen izmjenama i dopunama.

Izmjene i dopune Mrežnih pravila transportnog sustava odnose se na sljedeća bitna unaprjeđenja:

➤ Izmjene vezane uz Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji

Dosadašnji pojam energetske uvjeta zamjenjuje se pojmom uvjeta priključenja, kojima se sukladno propisima iz područja gradnje i prostornog uređenja utvrđuju tehnički uvjeti koje projektant treba primijeniti u izradi idejnog odnosno glavnog projekta za ishođenje lokacijske odnosno građevinske dozvole, za potrebe priključenja na transportni sustav.

➤ Utvrđivanje posebnih uvjeta

Objedinjene su odredbe o utvrđivanju posebnih uvjeta s odredbama o utvrđivanju uvjeta priključenja te je dodatno propisan sadržaj posebnih uvjeta.

➤ Utvrđivanje i praćenje kvalitete plina

Uvode se u upotrebu procesni plinski kromatografi čime se prelazi s povremenog uzrokovanja i laboratorijskih analiza na kontinuirano praćenje kvalitete plina, a povećan je i broj lokacija na kojima se prati kvaliteta plina te je promijenjen koncept pridruživanja mjernih mjesta isporuke plina relevantnim uzorcima.

Rezultat rada procesnog kromatografa su podaci o kemijskom sastavu plina i fizikalna svojstva izračunata iz kemijskog sastava plina, pri čemu se određivanje kemijskog sastava prirodnog plina provodi u skladu s normom „HRN EN ISO 6974 – Prirodni plin - Određivanje sastava s određenom nesigurnošću plinskom kromatografijom“.

Objava podataka o sustavu praćenja kvalitete plina obuhvaća javnu objavu na internetskoj stranici popisa svih mjesta uzorkovanja na transportnom sustavu te tablice s popisima svih priključaka transportnog sustava i pripadajućim relevantnim i zamjenskim mjestima uzorkovanja. Operator transportnog sustava će javno objavljivati i podatke o ogrjevnoj vrijednosti plina korištenoj za izračun energije za sve ulaze i izlaze transportnog sustava, što krajnjem kupcu omogućuje provjeru podatka o ogrjevnoj vrijednosti isporučenog plina iskazanoj na računu za plin.

➤ Primjena nove Metodologije za predviđanje preuzimanja plina i pravila raspodjele

Predviđanje preuzimanja plina provodit će Plinacro kao operator transportnog sustava koji je odlukom HERA-e određen za obavljanje zadaća predviđajuće strane. Predviđanje dnevnog preuzimanja za plinski dan D provodit će se prvi put u plinskom danu D-1 te će se ažurirati dva puta tijekom plinskog dana D i temeljit će se na eventualno izmijenjenoj prognozi srednje dnevne temperature za plinski dan D koju dostavi DMZ. Plinacro će ukupna dnevna preuzimanja na distribucijskim sustavima raspodjeljivati proporcionalno udjelu koji je pojedini opskrbljivač u pojedinoj bilančnoj skupini (OPS-BS) imao u ukupnoj količini energije isporučenoj u isti distribucijski sustav na dan D-3.

Metoda raspodjele količina plina razrađena Metodologijom temelji se na pretpostavci da sva obračunska mjerna mjesta bez dnevnog mjerenja (OMM BDM) koja pripadaju istoj skupini imaju isti udio u ukupnoj dnevnoj potrošnji plina kakav je njihov udio u ukupnoj godišnjoj potrošnji plina svih OMM BDM pojedine hidrauličke cjeline distribucijskog sustava. Pri tome su sva OMM BDM raspodijeljena u skupine prema tarifnom modelu (TM1 do TM5) i vrsti krajnjeg kupca

(kućanstvo ili nekućanstvo). Na taj način su sva OMM BDM podijeljena u 10 skupina (5 tarifnih modela x 2 vrste krajnjih kupaca) za koje se izračunavaju koeficijenti udjela koji se koriste kod procesa raspodjele energije plina.

Usvojenim modelom HROTE kao operator tržišta plina preuzima središnju ulogu i odgovornost za primjenu matematičke metode raspodjele energije plina koja je identična za svakodnevne/privremene izvještaje i za konačne izvještaje po isteku mjeseca po kojima se provodi obračun dnevnog odstupanja i obračun korištenja usluge transporta, čime se uklanja nedostatak postojećeg modela odnosno razlika između metode raspodjele količina po isteku dana (po nominacijama) i po isteku mjeseca (operator distribucijskog sustava prema Prilogu 2. Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava).

Operatori distribucijskog sustava koji su u najvećem broju slučajeva istovremeno i opskrbljivači te korisnici usluge transporta i koji su do sada provodili raspodjelu količina plina prema metodi propisanoj Prilogom 2 Mrežnih pravila distribucijskog sustava, u novom modelu raspodjele sudjelovat će i biti odgovorni za održavanje dijela podataka u ROMM-u te obvezni dostavljati podatke o registriranoj dnevnoj potrošnji obračunskih mjernih mjesta s dnevnim mjerenjem.

➤ Korištenje usluge transporta plina bez ugovorenog kapaciteta

Propisuje se obveza opskrbljivaču plinom da ugovori kapacitet transportnog sustava na svakom izlazu iz transportnog sustava na kojem isporučuje plin za obračunska mjerna mjesta krajnjih kupca na transportnom sustavu i/ili distribucijskom sustavu, koje opskrbljuje u pojedinoj bilančnoj skupini te se propisuju i posljedice nepoštovanja predmetne obveze u visini naknade koju čini umnožak kapaciteta transportnog sustava potrebnog za transport količine plina raspodijeljene opskrbljivaču u bilančnoj skupini i cijene dnevnog kapacitetnog proizvoda na dan korištenja usluge transporta, uvećano za 200%, za svaki dan korištenja neugovorenog kapaciteta.

➤ Uravnoteženje

Uklonjen je nedostatak u postupku odabira proizvoda ponuđenih na platformi operatora tržišta plina na način da su izrijeком propisani kriteriji prema kojima operator transportnog sustava bira proizvode ponuđene na platformi operatora tržišta plina.

➤ Sredstva osiguranja plaćanja

Omogućeni su kraći rokovi korisnicima transportnog sustava za dostavljanje sredstava osiguranja plaćanja (dalje: SOP) za godišnje i tromjesečne standardne kapacitetne proizvode, odnosno smanjeni su s 15 na 3 radna dana prije početka plinske godine odnosno tromjesečnog razdoblja na koje se odnosi ugovoreni proizvod.

Nadalje, daje se mogućnost obnove postojećeg SOP-a umjesto dostavljanja novog. Također, izmijenjene su odredbe vezene uz ugovaranje tromjesečnih standardnih kapacitetnih proizvoda uvođenjem aukcijskog jamstva, pri čemu se uvodi i mogućnost korištenja prethodno dostavljenih SOP-ova za ranije ugovorene standardne kapacitetne proizvode, ako raspoloživi iznos tih SOP-ova odgovara potrebnom iznosu aukcijskog jamstva za predmetnu aukciju.

Radi usklađivanja pravila o sekundarnom trgovanju kapacitetima na ulazu i izlazu u RH s pravilima o sekundarnom trgovanju kapacitetima na interkonekciji, propisana su jedinstvena pravila o SOP-ovima koja se primjenjuju na prijenos ugovorenog kapaciteta, neovisno o tome je li riječ o ulazima i izlazima u RH ili o ulazima i izlazima na interkonekcijama. Uvedena je mogućnost oslobađanja od obveze dostave SOP-a za trgovanje kapacitetima na sekundarnom tržištu ukoliko je SOP koji je već dostavljen za potrebe ugovaranja kapaciteta na primarnom tržištu, dovoljan za pokriće obveza korisnika.